

Vanuit Nieuwvliet in Nederland was onze sympatieke Jaap Fremouw de grens overgestoken met een reeks dia's over het vlas, van uitzaai tot oogst, waarbij we tevens een overzicht hadden van de evolutie van het landbouwmateriaal. Jammer genoeg kreeg onze Jaap de beelden niet helemaal op scherp.

Tijdens de pauze kregen de Leden de kans om gebracht studiemateriaal te bekijken. Onder andere was daar een verzameling archeologisch materiaal bij, uit de recente opgravingen in onze streek. Verantwoordelijk daarvoor tekenden B. Hillewaert en Y. Hollevoet. Andere leveranciers van foto's en dia's waren o.a. de heren Isidoor Anseeuw, Pol Danneels, P. Braet, A. Vandepitte.

Vervolgens werden we vergast op een montage door Dhr. Jan Devlieghe, die de Riante Polderroute voor onze ogen bracht in klank en kleur: al het m^oie dat te zien is over de volle afstand van 55 Km, zand, zee, lucht en land. O_n_s land, het land van Nele en Tijn, maar ook van Lamme.

Dank aan onze leden die spontaan gereageerd hebben op de oproep tot medewerking; dank zij ook aan Dhr. Karel Aernoudts die instond voor de coördonatie van het geheel.

Germain Vandepitte.

§
§ § § § §
§ § § §

Westkapelle 27 maart 1988.

Windmolens in West-Vlaanderen.

=====

Onder matige belangstelling sprak heden dhr. Herman Peel over een heemkundig onderwerp bij uitstek: "De Molens in West-Vlaanderen"!

Spreker is lid van een familiebedrijf dat met veel kennis en liefde voor het vak bedrijvig is in de restauratie van windmolens;

en onder meer in onze streek de restauratie heeft uitgevoerd van de molens van Damme, Oostkerke en Hoeke.

Na een korte historische inleiding belandde de spreker met een uiteenzetting van het molenbestand, in de periode vlak voor de industrialisering. Daaruit onthouden we vooral dat onze provincie West-Vlaanderen alleen reeds zowat 1.000 molens telde op een totaal van 2.600 voor gans België.

De laatste honderd jaar is er echter enorm veel verloren gegaan door ~~de~~ verwaarlozing en onverstand, tot er, enige jaren terug, toch een gunstige kentering is teweeggebracht.

Het eerste deel van de spreekbeurt was gewijd aan de stenen windmolens, ook bovenkruisers genoemd. Aan de hand van een dia-voorstelling zagen we een groot aantal voorbeelden van verval, maar ook van restauratie. De grootste stenen molens hebben, ongeveer op halve hoogte, aan de buitenkant een gaanderij, in West-Vlaanderen soms in ijzer gemaakt.

Wij maakten kennis met het vernuftig systeem van overbrenging van de windenergie op de tandraderen. Ook de verscheidene mogelijkheden van bewerking, zoals graan malen, olie persen, lage poldergebieden bemalen, werden ons voorgesteld.

Om de wind zo gunstig mogelijk op te vangen, wordt de kop van de molen tegen de wind in gekruidd. De draaiende energie van het wiekenkruis wordt via een combinatie van opeenvolgende tandwielen overgebracht op twee molenstenen die horizontaal op elkaar liggen; waarbij de onderste steen onbeweeglijk blijft en de bovenste steen de malende beweging uitvoert.

Na de pauze behandelde Spreker de standaardmolens. Deze zijn steeds in hout. Hier wordt de volledige romp gedraaid, om de molen naar de wind te zetten. De molen rust op 4 zware blokken in metselwerk, teerlingen genaamd. Een reeks dia's werd vertoond in verband met de afbraak, het transport en de wederoprichting van een standaardmolen op de Kruisvest te Brugge. Het betrof de zogenaamde "Nieuwe Papegaai". Het werk werd uitgevoerd door de firma Peel.

We danken de Spreker voor zijn zeer duidelijke uiteenzetting, zijn prachtige dia-reeks en ook om zijn actie om iets uit ons zo zeer bedreigd cultureel erfgoed te bewaren.

Karel Aernoudts.